

Dezvoltarea nouă a teatrului nostru în anii de după 23 August 1944 a creat premise și posibilități noi, bogate, pentru afirmarea dramaturgiei gorkiene.

Azilul de noapte a fost singura dintre piesele lui Gorki care s-a afirmat pe scena românească înainte de 1944.

Situația s-a schimbat radical după 23 August.

Primul lucru, calitativ deosebit, pe care-l putem remarca este răspindirea largă a creațiilor dramatice ale lui Maxim Gorki pe scenele teatrelor din Republica noastră, atât a celor din capitală, cât și a celor din provincie, a celor cu tradiții și trecut artistic bogat, cât și a celor tinere, înființate în anii Puterii populare. În al doilea rând, ne atrage atenția faptul că tot mai multe piese din creația dramatică a scriitorului sint prezente în repertoriul nostru teatral, atât din cele create înainte de Revoluție, cât și din cele scrise în anii Puterii Sovietice. Spectacolul român de astăzi nu-și mai rezumă cunoștințele despre dramaturgia lui Maxim Gorki la *Azilul de noapte*. În condițiile noi politice și sociale, în condițiile de promovare a unei arte realist-socialiste, de formare a unui teatru care să educe și să îndrume masele în viața lor nouă, au găsit prețuirea oamenilor muncii din țara noastră cele mai de seamă creații dramatice ale marelui scriitor sovietic. Astfel în București, la Teatrul Municipal, s-au jucat *Cei din urmă* și *Vassa Jeleznova*, Teatrul actorului de film «C. Nottara» a oferit un spectacol sobru și bine conturat cu *Micii burhezi*, iar Teatrul Național a pus în scenă în ultimi ani *Egor Bulciiov și alții*, *Dușmanii*, *Cei din urmă*. Dar dramaturgia lui Gorki nu este prezentă numai pe scena bucureșteană. Piesa *Cei din urmă* figurează în repertoriul teatrului din Cluj și din Oradea, *Vassa Jeleznova* a fost jucată de Teatrul de stat din Reșița și de Teatrul Secuiesc de stat din Tg. Mureș. Drama *Egor Bulciiov și alții* a fost reprezentată de Teatrul de stat din Pitești.

Alături de aceste piese s-a perpetuat prezența *Azilului de noapte* în 1945 la Iași, în 1948 la Teatrul Național din București, în 1960 la Teatrul Municipal. *Azilul de noapte* s-a jucat de asemenea la Cluj, Baia Mare, Bacău, Tg. Mureș etc.

Desigur că în actualele condiții de documentare a regizorilor și actorilor noștri, de înțelegere a piesei lui Gorki, în lumina interpretării criticilor sovietici, valorificarea potențelor ei de sensuri și semnificații nu mai întâmpină greutățile de altă dată.

Prezența dramaturgiei gorkiene, și în primul rând a piesei *Azilul de noapte*, în teatrul românesc din anii de după eliberare este o problemă cu rădăcini adânci în realitatea artistică nouă din țara noastră, o problemă ce merită și necesită o cercetare atentă, multilaterală, un studiu monografic de sine stătător. Nădăjduim că o asemenea cercetare nu va întârzia să se adauge acestei încercări de a prezenta câteva aspecte mai importante din istoria prezenței de patru decenii (1904—1944) a piesei *Azilul de noapte* pe scena românească.

«НА ДНЕ» НА РУМЫНСКОЙ СЦЕНЕ (1904—1944)

(Резюме)

Статья ставит своей целью рассмотреть «судьбу» горьковской пьесы на румынской сцене в течении четырех десятилетий, с 1904 г. — ее первого представления и до 1944 г. — важнейшего рубежа в политической и куль-